

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energi- och näringsminister Ebba Busch

Klimat- och näringslivsdepartementet
Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari

Inspel från SKGS efter samtal om klimatomställning för energisektorn

Basindustriernas energisamarbete SKGS tackar för rundabordssamtalet den 26 maj och för möjligheten att lämna kompletterande underlag.

Industrins klimatomställning kräver 70 TWh mer fossilfri el till 2030

[SKGS kartläggning](#) av industrins ökade elbehov med anledning av planerade investeringar fram till år 2030 visar att:

- Industrins elbehov ökar från 45 till 115 TWh/år till 2030
- Elöverskottet i SE1 och SE2 kommer att försvinna
- Om vindkraftsutbyggnaden håller samma takt (+5,4 TWh/år) som nu även efter år 2025 är det möjligt att hålla energibalansen fram till år 2030 – ny planerbar kärnkraft behöver komma på plats så snabbt som möjligt, särskilt i södra Sverige
- Effektbalansen är oroande – den visar på ökande underskott fram till 2030 – industrins effektbehov kommer att öka med 8 000 MW, varav 5 000 MW för vätgasproduktion.

Elproduktionen behöver byggas ut i snabbare takt

Alla fossilfria energislag kommer att behövas. En balanserad mix av kärn-, vatten- och vindkraft ger enligt de studier Svenskt Näringsliv gjort den mest konkurrenskraftiga elförsörjningen.

Hinder för att bygga ny elproduktion måste undanröjas om ledtiderna ska kunna kortas. Tillståndsprocesserna behöver bli snabbare och mer förutsägbara. Det måste gå fortare att få besked om anslutning till elnätet. Det är särskilt angeläget att öka andelen planerbar elproduktion, inte minst för att stärka effektbalansen.

Konkreta åtgärder

- Vilka konkreta åtgärder som krävs för att undanröja hinder för ny vindkraft och kärnkraft samt effekthöjning i vattenkraften kan elproducenterna bäst svara på.

Elmarknadens utformning måste främja ny fossilfri elproduktion

Förutsättningarna att investera i ny elproduktion måste vara goda. Dagens energy-only-marknad kan behöva kompletteras så att alla kraftslag får ersättning för de nyttor de tillför elsystemet, men också stå för de kostnader de skapar. Svenska kraftnäts kraftbalansrapport visar en kraftigt försämrad effektbalans kommande vintrar: -8 700 MWh/h redan 2026/27 i normalvinterscenariot.

Svenska kraftnät har utrett kapacitetsmarknaderna på ett bra sätt. För att undvika perioder med extrema elpriser bör den strikta regleringen av kapacitetsmekanismer mjukas upp så att mer flexibilitet kan erbjudas på elmarknaden.

EU-regelverket behöver ta större hänsyn till medlemsstaternas behov av att säkerställa en konkurrenskraftig och säker elförsörjning. Dagen regelverk är inte anpassat för att hantera en fördubblad elanvändning och ett ökat behov av nationell självförsörjning.

Konkreta åtgärder

- Utöka effektreserven enligt Svenska kraftnäts förslag.
- Förbrukningsreduktion bör kunna ingå i effektreserven, och då samtidigt kunna bjuda in sin neddragning även på spotmarknaden på samma sätt som tidigare. Detta kräver ändringar i elmarknadsdirektivet.
- Verka för att regleringen i EU kring kapacitetsmekanismer ändras så medlemsländerna får ett större mandat att själva avgöra behov och utformning av kapacitetsmekanismer och att hänsyn till nationell försörjningstrygghet kan tas i större utsträckning.
- Interna flaskhalsintäkter bör, liksom tidigare, kunna användas mer flexibelt för att direkt eller indirekt motverka flaskhalsar till exempel genom ökad kapacitet eller tillgänglighet hos befintlig vattenkraft eller kraftvärme.

Utbyggnaden av elnätet får inte leda till skenande kostnader för elanvändarna

Den elintensiva basindustrin behöver alltmer fossilfri el, men den måste vara både leveranssäker och konkurrenskraftigt prissatt. Elpriset är en del av kostnaden för el, tillsammans med kostanden för stödtjänster, elnät och skatter. Det är den sammanlagda elkostnaden i Sverige jämfört med våra konkurrentländer som blir avgörande för industrins konkurrenskraft

Elnätet ska vara till för kunderna – inte tvärtom. Nätregleringens främsta syfte skall vara att tillförsäkra kunderna en stabil överföring av el till så låga kostnader som möjligt. Energimarknadsinspektionen har den viktiga uppgiften att skydda kundernas intressen. För att de ska lyckas med uppgiften behöver de så snabbt som möjligt införa förändringar i elnätregleringen som stärker kundernas perspektiv.

Elnätet står inför ett enormt nyinvesterings- såväl som reinvesteringsbehov. Fram till år 2045 beräknas omkring 1 000 miljarder kronor investeras i elnätet. Det är oerhört viktigt att investeringarna inte leder till skenande kostnader för elanvändarna.

Hittills har elnätregleringen brustit i kundperspektiv, vilket lett till att elnätsbolagen kunnat ta ut övervinster på en monopolmarknad. Elnätsägarna garanteras sina intäkter i förväg och risken är mycket låg. Energimarknadsinspektionens granskning visar att nätbolag med så kallad ”rätt till särskilt investeringsutrymme” ökat sina intäkter, utan att investera nämnvärt mer jämfört med sin normala verksamhet.

Elnätsföretagen ska få full kostnadstäckning för sina investeringar. Kunderna ska dock endast betala för faktiska investeringar i elnätet och aldrig mer än en gång. En övergång till en förmögenhetsbevarande reglering kommer att säkerställa att kunderna endast betalar för elnätet en gång och att elnätsföretagen får betalt för faktiska investeringar.

Konkreta åtgärder:

- Ge Energimarknadsinspektionen det mandat och stöd de behöver för att införa en förmögenhetsbevarande elnätreglering som tar ett tydligt kundperspektiv.